



JUSTIITSMINISTEERIUM

Kaitseministeerium
info@kaitseministeerium.ee

Teie 30.05.2024

Meie 20.06.2024

nr 5-1/24/3, KAM/24-
0347/-2K
nr 8-2/3321

Relvaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kaitseministeerium on esitanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks relvaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

I. Sisulised märkused

1. Eelnõu § 1 punktidega 11 ja 12 muudetakse relvaseaduse (RelvS) § 83³ lõiget 3 ja § 83⁵, võimaldades erinevalt täna kehtivast regulatsioonist kaitsetööstuses tegutseda ka ettevõtjatel, kelle aktsionär või osanik, nõukogu või juhatuse liige või juriidilise isiku juhtimise üle valitsevat mõju omav muu isik ei ole NATO või Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik. Võrreldes esimese kooskõlastusringiga¹ on sättesse lisatud uusi põhimõtteisi muudatusi, kuid sisulised selgitused nende põhjendatuse kohta puuduvad. Sellest tulenevalt palume eelnõu ja seletuskirja täiendada ning selgitada järgnevas:

1.1. Loetelu punkti 4 kohaselt peab lisaks muudele viidatud sätetes nimetatud nõuetele olema tegu sellise riigi kodanikuga, kellega Eesti Vabariik on sõlminud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu. **Palume kindlasti esitada selle tingimuse kohta sisulised põhjendused, miks need riigid on kaitsekoostöö kontekstis olulised, ja loetelu, milliseid riike see eelnõu esitamise hetkel hõlmab.**

1.2. Loetelu punkti 5 kohaselt kvalifitseerub ka muu riigi kodanik, kelle suhtes lisaks muudele viidatud sätetes nimetatud nõuete täitmisele on Kaitseministeerium Siseministeeriumi kooskõlastusel andnud nõusoleku teha vastav erand. Palume selgitada Kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumi nõusolekul ja kooskõlastusel põhineva lahenduse rakendamise põhimõtteid. **Palume sealjuures vastata küsimusele, kelle sobivust hinnatakse – kas välisriigi juriidilise isiku ja tema juhtimises osalevate füüsiliste isikute või välisriigi sobivust?** Samuti, millist teavet/riske hinnatakse, kui võrd eelnõus puuduvad otsuseks vajalikud sisulised kriteeriumid nagu näiteks Eesti Vabariigi julgeoleku võimalik ohustamine/kahjustamine jne. Lisaks palume selgitada kooskõlastuse formaati ehk kuidas ministeeriumide vahelise otsuseni menetluslikult jõutakse.

Palume alternatiivselt kaaluda võimalust kehtestada vastava volitusnormi loomise kaudu Eesti kaitsetööstuse spetsiifikat arvestades nõ keelatud vs lubatud riikide loetelu Vabariigi Valitsuse määrusega.

2. Eelnõu punktiga 13 täiendatakse RelvS § 83²⁹ lõikega 5¹, mille kohaselt ei pea tervisekontrolli läbima isik, kellel on RelvS-i alusel antud kehtiv relvaluba või Kaitseliidu seaduse alusel väljastatud

¹ Kättesaadav eelnõude infosüsteemis <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/9666e7c2-c91e-4655-bcbf-12e325890146>

kehtiv relvakandmisluba. Muudatuse eesmärk on tõendada enda tervises seisundit kehtiva relvaloaga, mille eeldus on omakorda perearsti väljastatud kehtiv tervisetõend. Leiame, et tervisekontrolli läbimise mittevajalikkus tuleks siduda relvaloa aluseks oleva tervisetõendi kehtivusega, mitte kehtiva relvaloaga. Seda põhjusel, et arst võib tervisetõendi kehtivuse lõpetada ka enne sellel märgitud tähtaega ning sel juhul info meile teadaolevalt Politsei- ja Piirivalveametile automaatselt ei jõua. Seega tuleks säte sõnastada selliselt, et tervisekontrolli ei pea läbima isik, kellel on kehtiv tervisetõend, mis on relvaloa andmise aluseks. Kuna see küsimus puudutab tervisetõendite valdkonda, palume konsulteerida ka Sotsiaalministeeriumiga, kelle vastutusalasse nimetatud valdkond kuulub.

3. **Eelnõu punktiga 21** täiendatakse RelvS § 83²⁹ lõikes 2 sätestatud kontrollitava isikuandmete ankeedis esitatavat andmekoosseisu. **Justiitsministeerium ei saa nõustuda loetelu punktis 15 esitatud lahendusega, mille järgi töödeldaks ka neid kriminaalmenetluse andmeid, kus isik on tunnistaja või kannatanu.** See ei ole taustakontrolli jaoks vajalik info ning sekkub üleliia isiku privaatsusesse. Selline andmetöötlus ei ole eesmärgipärane ega proportsionaalne. Palume tunnistaja ja kannatanu eelnõu tekstist välja jätta.

Lisaks palume loetelu punkti 7 osas täpsustada, kas mõeldud on praeguseid või ka endiseid elukohti. Kui lisaks praegustele ka endiseid, palume sätet vastavalt täiendada. Ühtlasi palume loetelu punkti 9 täiendada ning eelnõus välja tuua, mis andmed täpsemalt lähedaste kohta esitada tuleb. Lisaks tuleb seletuskirja täiendada selgitustega, miks on loetelus esitatud andmed taustakontrolli tegemiseks vajalikud. Ilma vastavate selgitusteta ei ole võimalik aru saada, kas andmekoosseis on eesmärgi täitmiseks vajalik ja proportsionaalne.

4. **Eelnõu punktiga 22** täiendatakse § 83²⁹ lõikega 7, mis reguleerib ettevõtja poolt tegevusloa andjale esitatavat nimekirja ettevõtja töötajate, alltöövõtjate ja teenuse osutajate kohta, kellel on juurdepääs sõjarelvadele, relvasüsteemidele, sõjarelva laskemoonale, lahingumoonale ja nende olulistele osadele või nendega seotud teabele. Juhime tähelepanu, et kuna ettevõtetes töötavate isikute ring, kes relvade või nende süsteemide või sellega seotud teabega (vahetult) kokku puutub, on ajas muutuv, vajab selgust, kuidas tagatakse teabevahetus ettevõttesse tööle tulijate või alltöövõtjana teenuse pakkujate ja lahkujate puhul, arvestades võimalust teha kontrolli ka nõ jätkuvalt, st õigussuhte vältel (andmevahetus). Samuti on oluline tagada kontrolli adressaatide endi teadlikkus kontrollist, st teavitus taustakontrollist ja selle põhimõtetest. Palume see osa eelnõus läbi mõelda ja vastavalt nii eelnõu kui seletuskirja täiendada.

Lisaks palume **kehtiva § 83²⁹ lõike 1** kohta selgitada, kas lisaks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile on veel tegevusloa andjaid, kes kõnesoleva sätte teise lause kohaselt andmed Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) esitab? Samuti palume selgitada, miks ei või isik edastada andmeid otse PPA-le. Praegusel juhul jääb selgusetuks, millisel eesmärgil tegevusloa andja ankeete töötleb, kui ta taustakontrolli ei tee. Samuti palume seaduses ka välja tuua, kellele edastab PPA taustakontrolli tulemuse.

5. Esimesel kooskõlastusringil tegime seletuskirja failis jäljega märkuse (lk 8), milles palusime seletuskirja täiendada mõne näitega, millal on tegemist olukorraga, kui sõjarelv ei ole tsiviilkäibes keelatud. Näidet, millal sõjarelv ei ole tsiviilkäibes keelatud, ei ole seletuskirja lisatud. Palume see lisada.
6. Esimesel kooskõlastusringil tegime seletuskirja failis jäljega märkuse (lk 9), milles palusime seoses kriminaalmenetluse seadustiku muudatusega teavet, kas ja kui palju käesoleval ajal on karistusseadustiku § 418² alusel alustatud selliseid menetlusi, kus isik on tegelikult relva vabatahtlikult loovutanud. Palume seletuskirja vastavalt täiendada.

II. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

7. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Lisad:

1. Eelnõu märkused.
2. Seletuskirja märkused.

livika Sale 51964114 livika.Sale@just.ee
Signe Reinsalu
Kristel Niidas
Einar Hillep
Joel Kook
Airi Kapanen